O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI PREZIDENTI HUZURIDAGI STATISTIKA AGENTLIGI TOSHKENT SHAHAR STATISTIKA BOSHQARMASI

TOSHKENT SHAHRIDA CHAKANA VA ULGURJI SAVDO TOVAR AYLANMASI

Dastlabki ma’lumot

2024 - yil yanvar- oktabr

Tashqi iqtisodiy faoliyat va savdo statistikasi bo‘limi

Тел. 71-203-88-20(21)

(Toshkent shahri savdo ko’rsatkichlarida yashirin iqtisodiyotni hisobga olgan holda)*

Statistik ma’lumotlar jamiyatda sodir bo‘layotgan ijtimoiy-iqtisodiy hodisa va jarayonlarni tavsiflash va boshqarishning eng muhim vositasidir. Hozirda yuqori sifatli statistik ma’lumotlardan foydalanmasdan davlat siyosatida to‘g‘ri boshqaruv qarorlarini qabul qilish imkonsiz. Shular qatorida savdo statistikasi ko‘rsatkichlarini shakllantirish ham muhim ahamiyatga ega hisoblanadi. Ulgurji va chakana savdo hamda umumiy ovqatlanish korxonalari savdo aylanmasi statistikasi ko‘rsatkichi shular jumlasidan.

Chakana savdo aylanmasi asosiy ko‘rsatkichlari o‘sish sur’atlari (*2024- yil yanvar-oktabr oyi, foizda*)

2024- yil 1- noyabr holatiga chakana savdo sohasida faoliyat ko‘rsatayotgan tijorat korxonalari soni 13 655 tani tashkil etib, shundan, faoliyat ko‘rsatayotgan yirik korxonalar soni 181 tani, kichik korxona va mikrofirmalar soni 13 474 tani tashkil qildi.

Shu jumladan, savdo sohasida yuridik shaxs tashkil etmasdan faoliyat olib borayotgan YATT va uyushmagan savdo (jismoniy shaxslar)ning kuzatuvlari asosida yig‘ilgan ma’lumotlar, chakana savdo ko‘rsatgichlariga kiritilgan

Chakana savdo aylanmasi – savdo sohasida yakuniy iste’mol uchun aholiga tovarlarni donalab yoki ko‘p bo‘lmagan miqdorlarda naqd pulga (bank kartalari orqali) sotishni nazarda tutuvchi faoliyat.

Yuqorida qayd etilgan tadbirkorlik subyektlari faoliyati natijasida, 2024- yilning yanvar- oktabr oylarida Toshkent shahrining chakana savdo tovar aylanmasi 75 652,8 mlrd. so‘mni tashkil etib, 2023- yilning yanvar- oktabr oylariga nisbatan 110,1 % ga yetdi.

Jumladan, yirik korxonalarning tovar aylanmasi 32 638,1 mlrd. so‘mni (o‘sish sur’ati 110,7%), kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarining tovar aylanmasi 43 014,7mlrd. so‘mni (o‘sish sur’ati 109,7 %), shundan uyushmagan savdo tovar aylanmasi 1 991,9 mlrd. so‘mni (o‘sish sur’ati 119,2 %) tashkil etdi.

Hududlar bo‘yicha chakana savdo hajmi va o‘sish sur’atlari

(*2024- yil yanvar- oktabr oyi*)

	Jami, mlrd. so‘m	2023- yil yanvar- oktabr oyiga nisbatan, *foizda*
Toshkent shahri	**75 652,8**	**110,1**
tumanlar:		
Uchtepa	6 842,7	121,9
Bektemir	2 763,0	113,0
Yunusobod	7 533,1	104,4
Mirzo Ulug‘bek	6 033,2	113,2
Mirobod	5 779,5	107,2
Shayxontohur	8 380,3	107,3
Olmazor	5 414,1	107,6
Sirg‘ali	3 595,4	123,6
Yakkasaroy	6 089,3	115,7
Yashnobod	6 373,1	117,9
Yangihayot	1 184,2	120,7
Chilonzor	12 664,6	101,2

2024- yilning yanvar- oktabr oylarida 2023- yilning yanvar- oktabr oylariga nisbatan Toshkent shahrining Sergeli (123,6 %), Uchtepa (121,9 %) va Yangihayot (120,7 %) tumanlarida chakana savdo Tovar aylanmasining eng yuqori o‘sish sur’atlari qayd etildi.

(* *Toshkent shahri savdo ko’rsatkichlarida yashirin iqtisodiyotni hisobga olgan holda)*

Chakana savdo tovar aylanmasi va o‘sish sur‘ati dinamikasi *(yanvar- oktabr, mlrd so‘mda)*

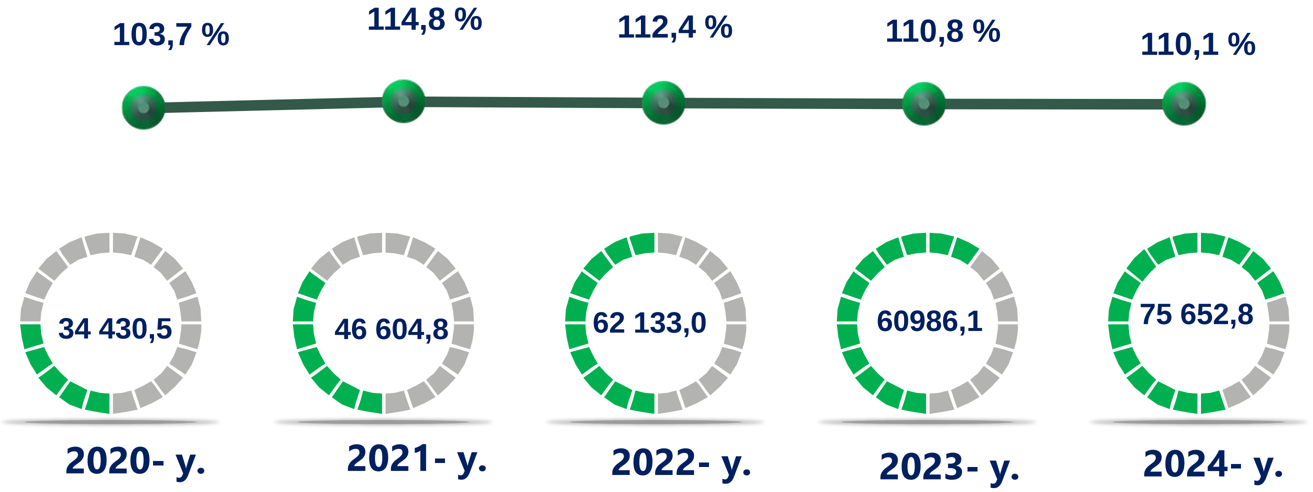

So‘nggi 5 yillikda (2020–2024-yillar) chakana savdo tovar aylanmasining yuqori o‘sish sur’ati 2021- yilda kuzatildi. Bunda chakana savdo tovar aylanmasi 2020- yilning mos davriga nisbatan 114,8 % ni tashkil qildi.

2024- yil uchun chakana savdo tovar aylanmasining o‘sish sur’ati, oylar kesimida *(foizda)*

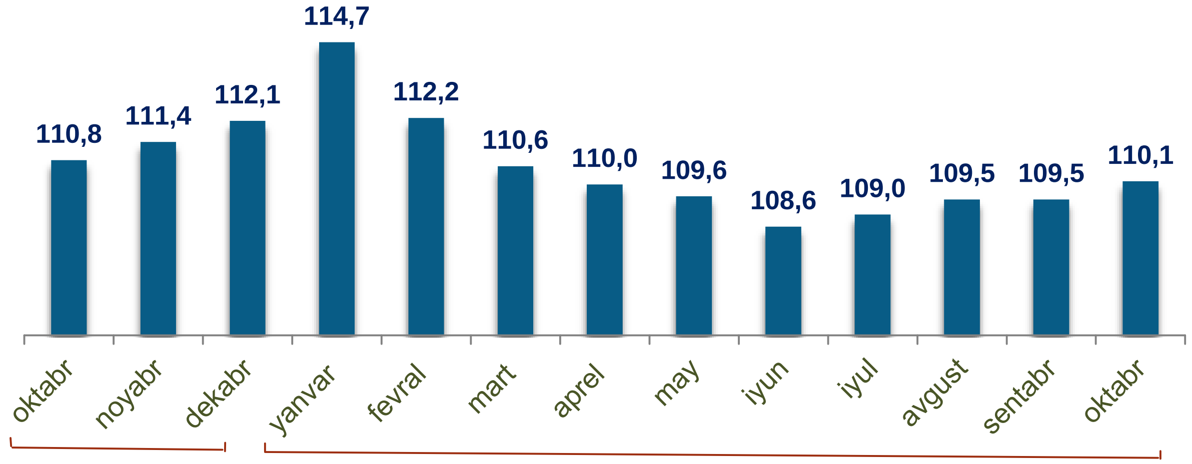

2024- yilning yanvar-oktabr oylarida o‘sish sur’ati **110,1** % ni tashkil qildi.

HUDUDLAR KESIMIDA CHAKANA SAVDO TOVAR AYLANMASI VA ULUSHI

(Ulushi, foizda)

Toshkent shahrida chakana savdo tovar aylanmasida eng yuqori ulushni Chilonzor tumani 17,4 % bilan 12 664,6 mlrd. so‘mni tashkil etdi.

Toshkent shahrida chakana savdo tovar aylanmasida eng quyi ulushni esa, Yangihayot tumani 1,6 % bilan 1 184,2 mlrd. so‘mni tashkil etdi.

2023 - yilning mos davriga nisbatan, chakana savdo tovarlar aylanmasida barcha hududlarda o‘sish kuzatildi.

Hajmi, mlrd. so‘m

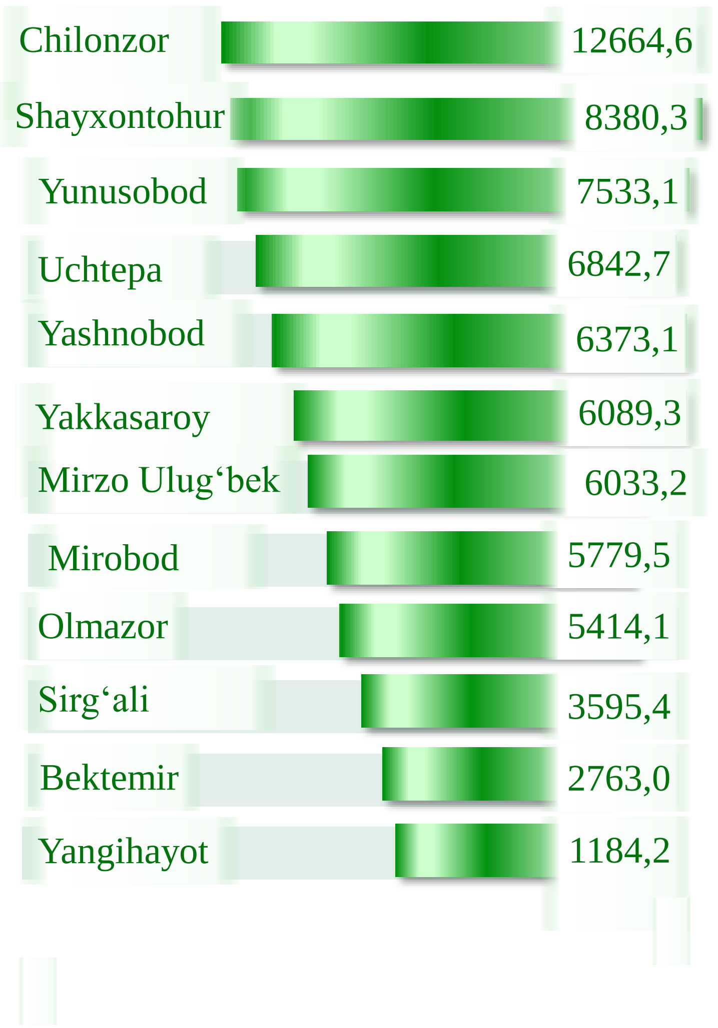

Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik korxonalarining eng yuqori o‘sish sur’atiga ega tumanlar *(foizda)*

Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarining chakana savdo Tovar aylanmasi hajmi 2024- yilning yanvar- oktabr oylarida statistik hisob-kitoblarga ko‘ra, 43 014,7 mlrd. so‘mni tashkil etib, 2023–yilning yanvar-okrabr oylariga nisbatan 9,7 % ga oshdi. Toshkent shahri miqyosida ushbu sektorning jami chakana savdo tovar aylanmasidagi ulushi 56,9 % ni tashkil etdi.

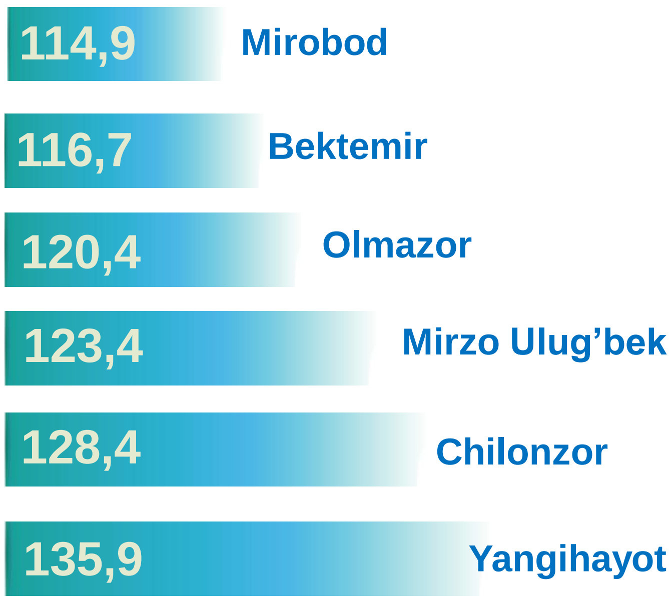

Yirik korxonalarning eng yuqori o‘sish sur’atiga ega tumanlar *(foizda)*

Chakana savdo tovar aylanmasi tarkibida yirik korxonalarning tovar aylanmasi hajmi, 2023- yilning yanvar- oktabr oylariga nisbatan 10,7 % ga o‘sdi va 32 638,1 mlrd. so‘mni tashkil qildi. Bu esa umumiy savdo hajmining 43,1 % ulushiga to‘g‘ri keldi.

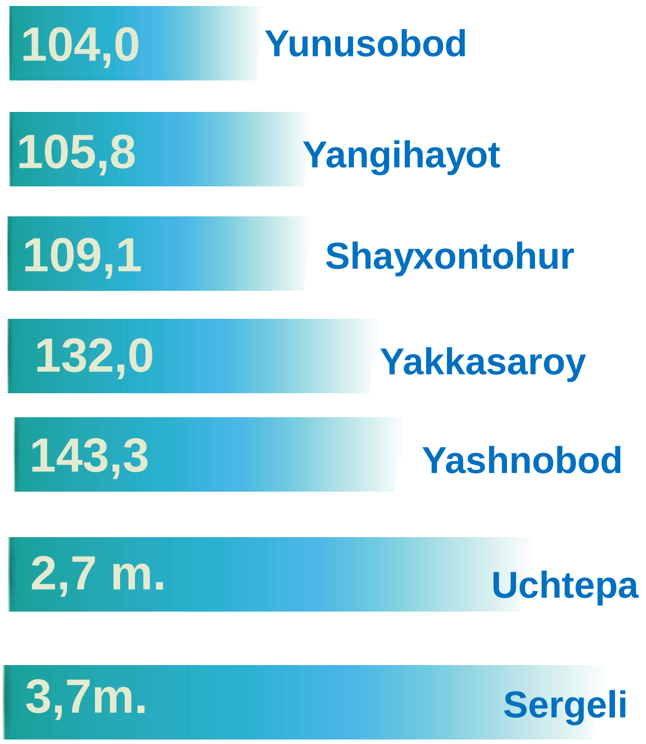

CHAKANA SAVDO AYLANMASIDA YIRIK KORXONALAR, KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINING HUDUDLAR KESIMIDA ULUSHI, *(foizda)*

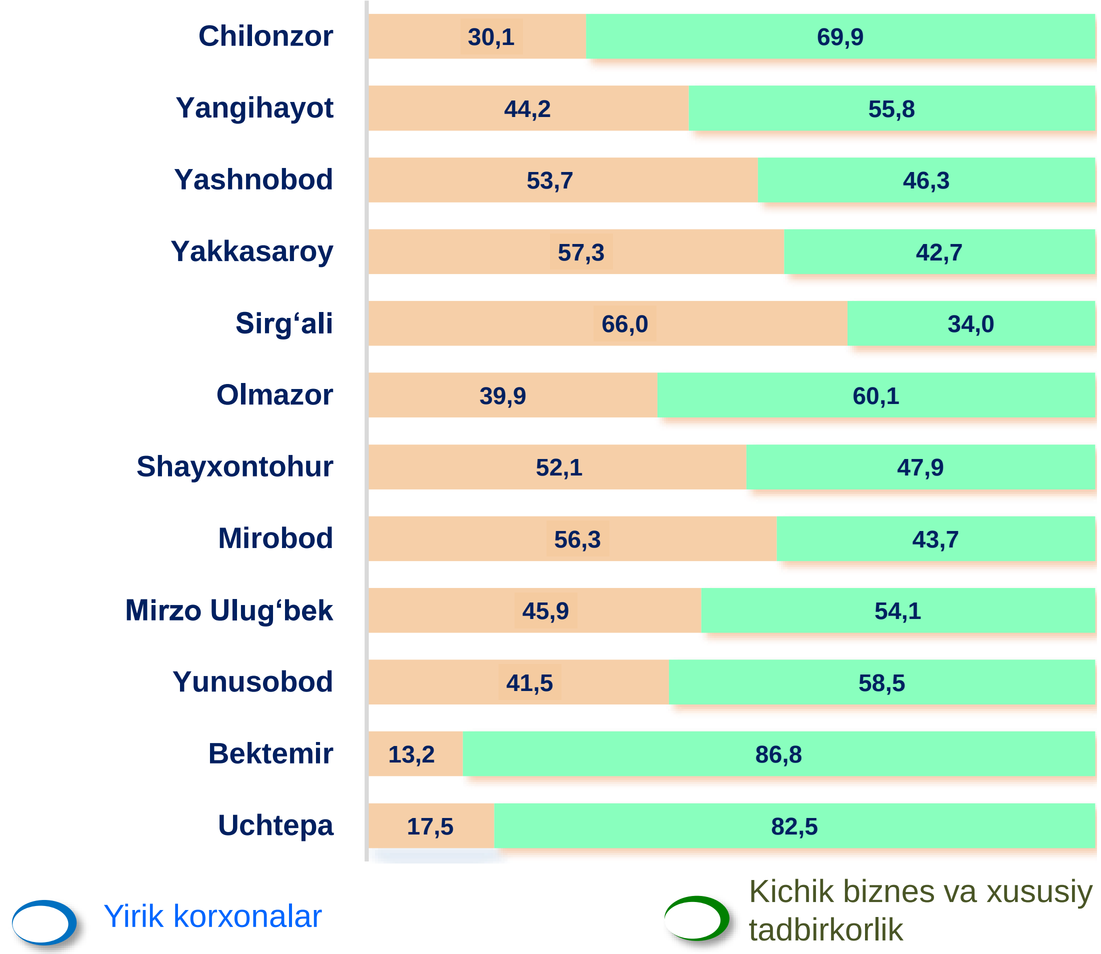

Tahliliy natijalarga ko‘ra chakana savdo tovar aylanmasida kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlarining ulushi bo‘yicha Chilonzor (21,2%), Uchtepa (13,5%) va Yunusobod (10,6 %) tumanlari yetakchilik qilmoqda. Chakana savdo tovar aylanmasi tarkibida yirik korxonalarning ulushi 43,1 % ni tashkil etib, eng kata ulush Shayxontohur (14,2 %), Chilonzor (12,4 %), Yakkasaroy (11,3 %), Yashnobod (11,1%) tumanlarida kuzatildi.

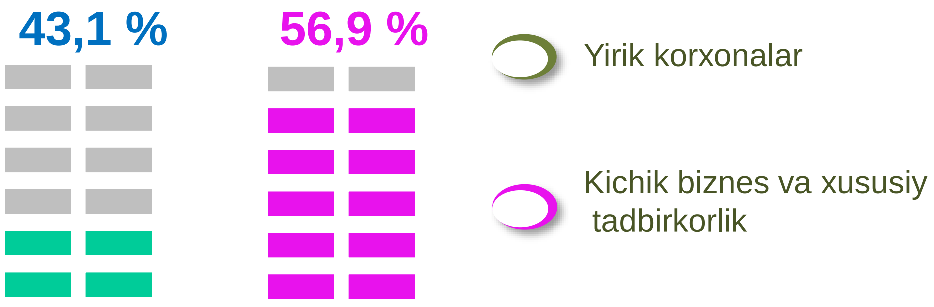

AHOLI JON BOSHIGA CHAKANA SAVDO TOVAR AYLANMASI HAJMI

(Hududlar kesimida ma‘lumot, *ming so‘mda*)

Toshkent shahri	24 657,9
Uchtepa	22 778,6
Bektemir	44 278,7
Yunusobod	19 839,7
Mirzo Ulug‘bek	18 096,1
Mirobod	37 774,6
Shayxontohur	22 840,7
Olmazor	13 296,0
Sirg‘ali	21 137,0
Yakkasaroy	44 840,4
Yashnobod	20971,2
Yangihayot	6 597,4
Chilonzor	45 919,6

2024- yilning yanvar- oktabr oylari holatiga o‘rtacha aholi jon boshiga chakana savdo tovar aylanmasi 24 657,9 ming. so‘mni 2023-yilning yanvar- oktabr oylariga nisbatan 107,3 %) tashkil etdi.

Ushbu ko‘rsatkichni hududlar kesimida solishtirilganda eng yuqori hajm Chilonzor (45 919,6 ming. so‘m), Yakkasaroy (44 840,4 ming. so‘m) va Bektemir (44 278,7 ming. so‘m) tumanlari hissasiga to‘g‘ri keldi.

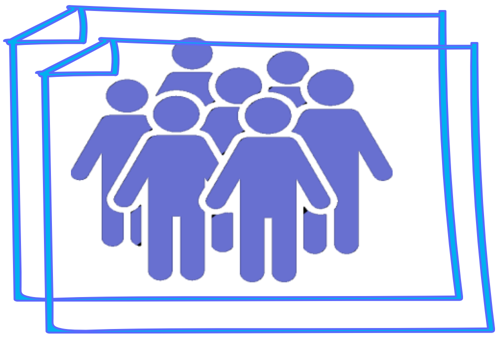

Ichki savdo ko‘rsatkichlarini shakllantirishda **uyushmagan savdo tovar aylanmasi** ham hisoblanadi. Bunga dehqon (oziq-ovqat) bozori hamda chorva mollari, parrandalar va boshqa hayvonlar bozorida jismoniy shaxslar tomonidan amalga oshirilgan savdo hajmlari kiradi. Uyushmagan savdo tarkibiga jismoniy shaxslar (dehqonlar)ning uy xo‘jaligida o‘z kuchlari bilan yetishtirgan qishloq xo‘jaligi mahsulotlari hisobga olinadi.

Hududlar kesimida uyushmagan savdo tovar taylanmasi o‘sish sur’ati (2024- yil yanvar- oktabr), *foizda*

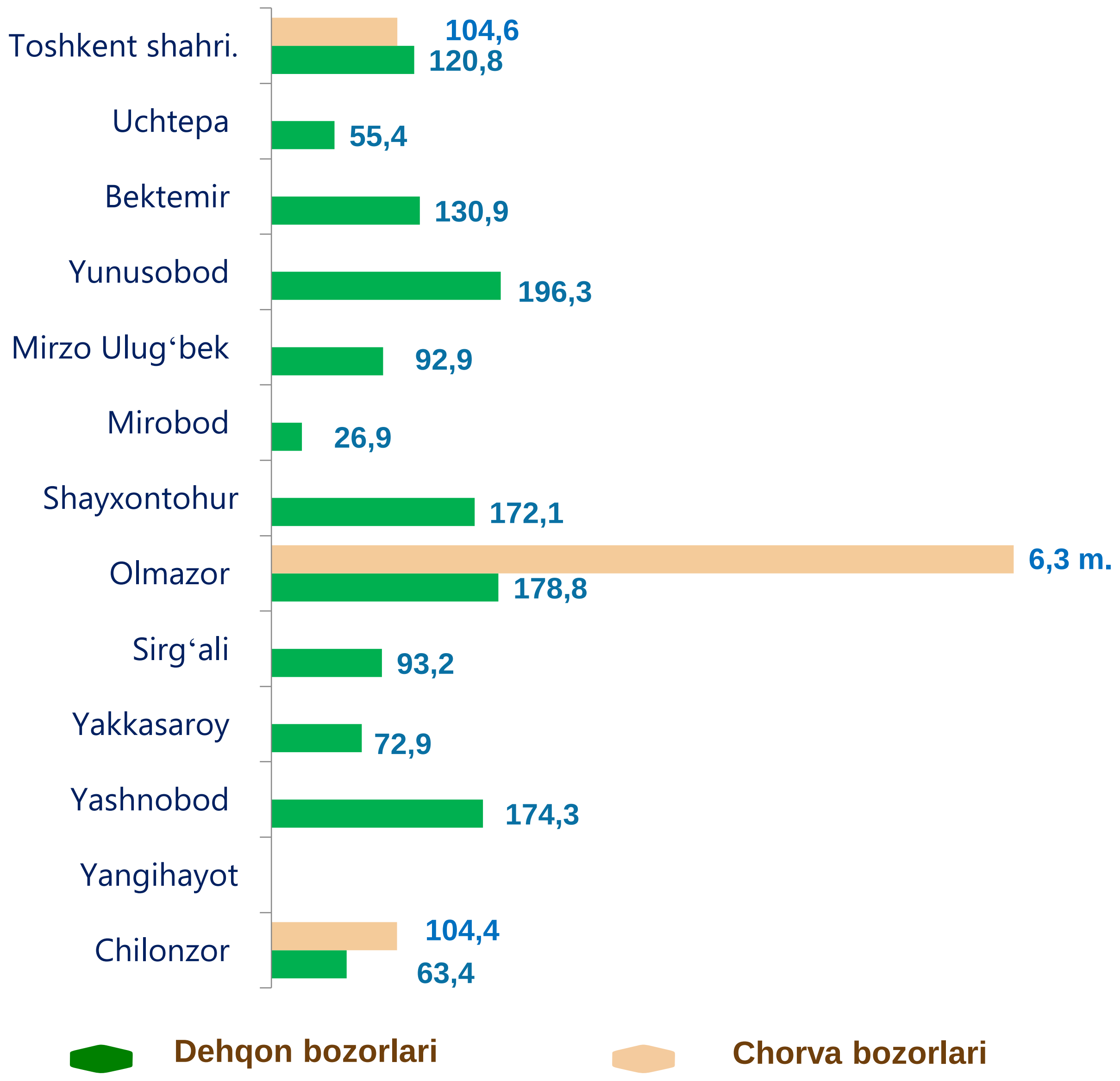

Dehqon (oziq-ovqat) bozori – keng turdagi qishloq xo‘jaligi oziq-ovqat mahsulotlarining va uni qayta ishlashdan olinadigan mahsulotlarning savdo rastalari, savdo o‘rinlari, turg‘un savdo shoxobchalari (shu jumladan savdo pavilonlari, kioskalari)dan foydalangan holda chakana savdoni tashkil etgan doimiy yoki vaqtincha amal qiluvchi mulkiy kompleks hisoblanadi.

Hududlar kesimida uyushmagan savdo hajmi va o‘sish sur’atlari
(2024- yil yanvar-oktabr)

	Jami, mlrd. so‘m	2023 - yil yanvar-oktabr oylariga nisbatan, foizda
Toshkent shahri	**1 991,9**	**119,2**
tumanlar:		
Uchtepa	**81,8**	**53,4**
Bektemir	**410,9**	**79,5**
Yunusobod	**319,8**	**194,0**
Mirzo Ulug‘bek	**246,5**	**94,5**
Mirobod	**20,4**	**25,9**
Shayxontohur	**307,1**	**172,1**
Olmazor	**81,4**	**192,9**
Sirg‘ali	**60,2**	**93,6**
Yakkasaroy	**40,6**	**76,5**
Yashnobod	**190,5**	**179,2**
Yangihayot	**-**	**-**
Chilonzor	**232,7**	**4,8 m.**

** – xo‘jalik yurituvchi subyektlar va yakka tartibdagi tadbirkorlar (YATT)ni qo‘shmagan holatda;*

– jismoniy shaxslar (dehqonlar)ning uy xo‘jaligida o‘z kuchlari bilan yetishtirgan qishloq xo‘jaligi mahsulotlari va chorva (parranda) mollari sotilishi hisobga olingan.

Hududlar kesimida uyushmagan savdo tovar aylanmasi o‘sish sur’atlari
2024- yil yanvar- oktabr)

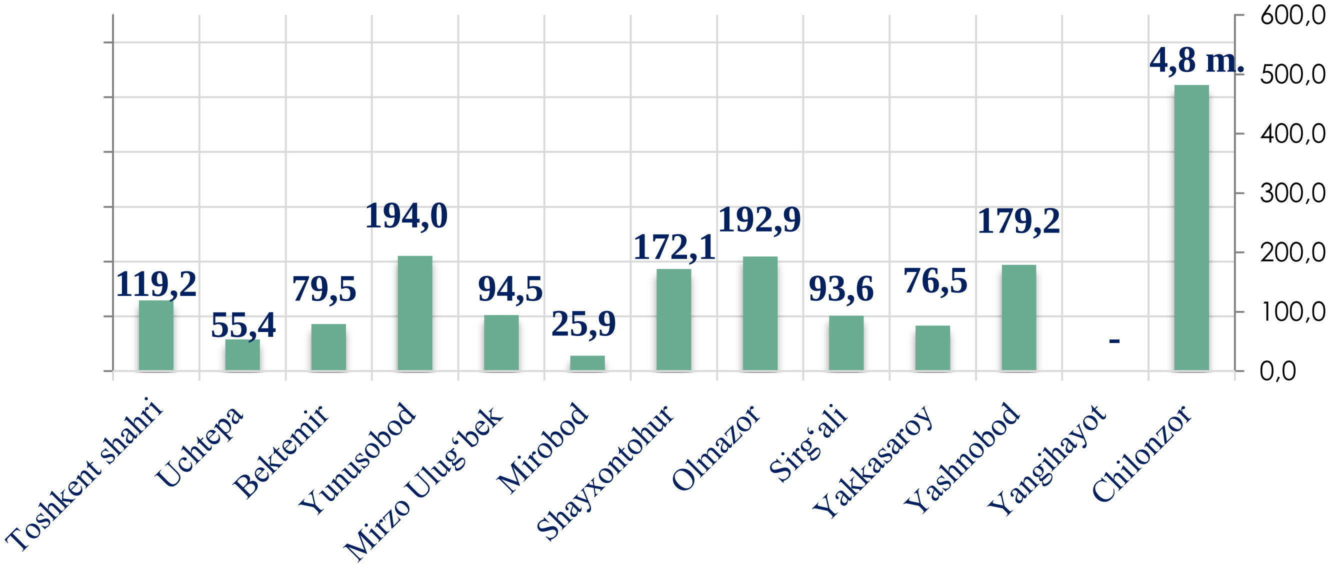

Hududlar kesimida uyushmagan savdo tovar aylanmasi hajmi, *mlrd. so‘m*
(2024- yil yanvar-oktabr)

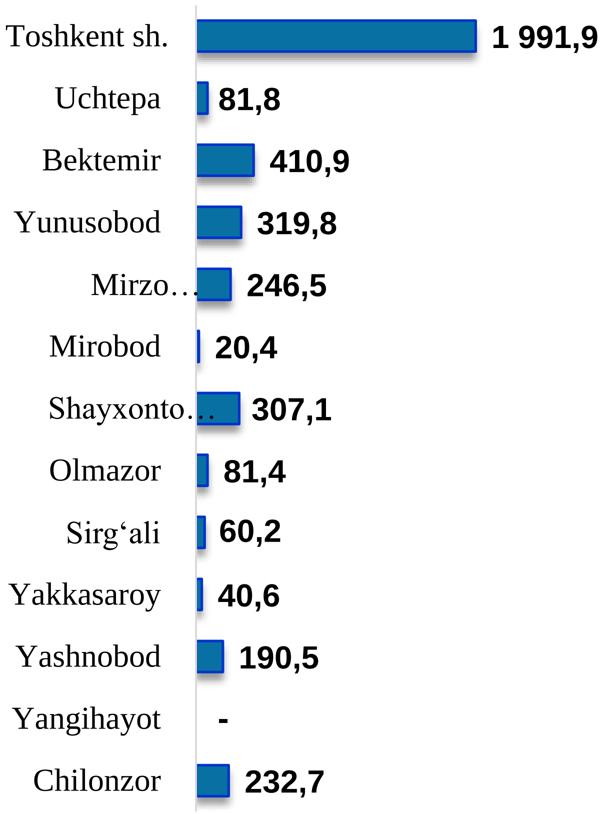

Toshkent shahari bo‘yicha 2024-yilning yanvar-oktabr oylarida uyushmagan savdo tovar aylanmasi 1 991,9 mlrd. so‘mni tashkil etib, 2023- yilning yanvar-oktabr oylariga nisbatan 119,2 % ni tashkil etdi. Shu jumladan, 12 bozor va 12 bozor (chorva) (oylik) kuzatuvlari ma’lumotlariga asosan, dehqon bozorlarida savdo faoliyati bilan shug‘ullanuvchi jismoniy shaxslarning uy xo‘jaliklarida yetishtirgan mahsulotlarini sotish hajmi 1 789,5 mlrd.so‘mni (120,8 %), chorva mollari va parrandalar sotuvchi jismoniy shaxslarning savdo aylanmasi hajmi 202,3 mlrd so‘mni (106,7 %) tashkil etdi .

UYUSHMAGAN SAVDO TOVAR AYLANMASI: DEHQON BOZORLARI

2024-yilning yanvar-oktabr oylarida Toshkent shahrining barcha hududlarida joylashgan dehqon bozorlarida qishloq xo‘jaligi mahsulotlarini sotuvchi jismoniy shaxslarning tanlanma kuzatuvi o‘tkazildi. Kuzatuv natijalariga ko‘ra savdo aylanmasi hajmi 1 789,5 mlrd. so‘mni tashkil qildi. Bunda asosiy yirik hajm yangi uzilgan qishloq xo‘jaligi mahsulotlari savdosiga (972,5 mlrd.so‘m) to‘g‘ri keldi.

Uyushmagan savdo aylanmasida qishloq xo‘jaligi mahsulotlari savdosi hajmi va ulushi

Yangi uzilgan qishloq xo‘jaligi mahsulotlari

972,5
mlrd. so‘m

48,8 %

Non va non mahsulotlari

217,9
mlrd. so‘m

10,9 %

Don mahsulotlari (mosh, loviya, guruch va boshqalar)

85,4
mlrd. so‘m

4,3 %

Tovuq go‘shti

82,0
mlrd. so‘m

4,1 %

Quritilgan qishloq xojaligi mahsulotlari
(yongoq, bodom, pista va boshqalar)

45,1
mlrd. so‘m

2,3 %

Tuxum

44,5
mlrd. so‘m

2,2 %

Ziravorlar

113,2 mlrd. so‘m

5,7 %

Sut va sut mahsulotlari

143,6
mlrd. so‘m

7,2 %

Chorva mollari va parrandalari uchun har xil yem – xashak

0,2
mlrd. so‘m

0,01 %

Tuzlamalar

44,9
mlrd. so‘m

2,3 %

Gullar, o‘simlik va nihol ko‘chatlari

38,0
mlrd. so‘m

1,9 %

Nooziq-ovqat tovarlar

2,4
mlrd. so‘m

0,1 %

2024- yilning yanvar-oktabr oylarida, Toshkent shahrining Bektemir va Olmazor tuman hududlarida joylashgan chorva (parranda) bozorlarida parrandalar va chorva mollari sotuvchi jismoniy shaxslar tanlanma kuzatuvi o‘tkazildi. Kuzatuv natijalariga ko‘ra savdo aylanmasi hajmi 202 355,8 mln. so‘mni (106,7 %) tashkil etdi. Bunda har-xil yoshdagi qoramollar savdosi 168 309,5 mln.so‘m, qo‘y va echkilar – 26 766,9 mln. so‘mni, otlar – 6 787,5 mln. so‘mni, parrandalar – 491,8 mln. so‘mni tashkil qildi.

Uyushmagan savdo aylanmasida chorva mollari (parrandalar) savdosi hajmi va ulushi

2 yoshdan katta bo‘lgan qoramollar
101049,8 *mln. so‘m*

5,1 %

1 yoshdan 2 yoshgacha bo‘lgan yosh mollar
30 189,6 *mln. so‘m*

1,5 %

1 yoshgacaha bo‘lgan yosh mollar
37070,0 *mln. so‘m*

1,9 %

Qo‘ylar
21 623,3 *mln. so‘m*

1,1 %

Otlar
6 787,5 *mln. so‘m*

0,3 %

Echkilar
5 143,7 *mln. so‘m*

0,3 %

Kurka, o‘rdak, g‘oz
109,9 *mln. so‘m*

0,01 %

Tovuqlar
56,6 *mln. so‘m*

0,003 %

Quyonlar
202,3 *mln. so‘m*

0,01 %

Qushlar
123,0 *mln. so‘m*

0,01 %

UMUMIY OVQATLANISH KORXONALARI SAVDO AYLANMASI

2024- yil 1- noyabr holatiga umumiy ovqatlanish sohasida faoliyat yuritayotgan tijorat korxonalari soni 4 946 tani tashkil etib, shundan, faoliyat koʻrsatayotgan yirik korxonalar soni 46 tani, kichik korxona va mikrofirmalar soni 4 900 tani tashkil qildi.

Hududlar kesimida umumiy ovqatlanish korxonalari savdo hajmi va oʻsish surʼatlari (2024- yil yanvar-oktabr)

	Jami mlrd. soʻm	2023- yil yanvar-oktabr oylariga nisbatan, *foizda*
Toshkent shahri	**20 849,5**	**112,1**
tumanlar:		
Uchtepa	**176,5**	**119,7**
Bektemir	**161,2**	**140,4**
Yunusobod	**1 107,8**	**108,2**
Mirzo Ulugʻbek	**847,5**	**113,1**
Mirobod	**1 124,6**	**191,1**
Shayxontohur	**1 825,0**	**86,6**
Olmazor	**490,2**	**112,8**
Sirgʻali	**604,5**	**114,6**
Yakkasaroy	**752,9**	**106,0**
Yashnobod	**538,6**	**114,3**
Yangihayot	**138,4**	**147,4**
Chilonzor	**810,5**	**128,4**

2024- yilning yanvar- oktabr oylarida ovqatlanish korxonalarining savdo aylanmasi 20 849,5 mlrd. soʻmga yetdi. 2023- yilning mos davriga nisbatan 112,1 % ga oshdi. Bunda savdo aylanmasining 59,0 % ulushi kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyektlari hissasiga toʻgʻri keldi.

Avtotransport vositalari va ularning ehtiyot qismlari ulgurji va chakana savdo aylanmasi

(jismoniy shaxslar hisobga olinmagan holda)

	Hajmi, mlrd. so'm	**Ulushi,** *foizda*
Toshkent shahri	**48 061,6**	**100,0**
tumanlar:		
Uchtepa	**1 076,5**	**2,2**
Bektemir	**1 691,2**	**3,5**
Yunusobod	**6 607,0**	**13,7**
Mirzo Ulug'bek	**1 518,7**	**3,2**
Mirobod	**7 698,0**	**16,0**
Shayxontohur	**4 850,6**	**10,1**
Olmazor	**581,3**	**1,2**
Sirg'ali	**16 296,8**	**33,9**
Yakkasaroy	**2 688,9**	**5,6**
Yashnobod	**1 751,3**	**3,6**
Yangihayot	**1 057,3**	**2,2**
Chilonzor	**2 244,1**	**4,7**

Ushbu ko'rsatkichni hududlar kesimida solishtirganda eng yuqori hajm Sirg'ali (16 296,8 mlrd. so'm), Mirobod (7 698,0 mlrd. so'm) va Yunusobod (6 607,0 mlrd. so'm) tumanlari hissasiga to'g'ri kelmoqda.

Avtotransport vositalari va ularning ehtiyot qismlari ulgurji va chakana savdo aylanmasi. *(mlrd. so‘m)*

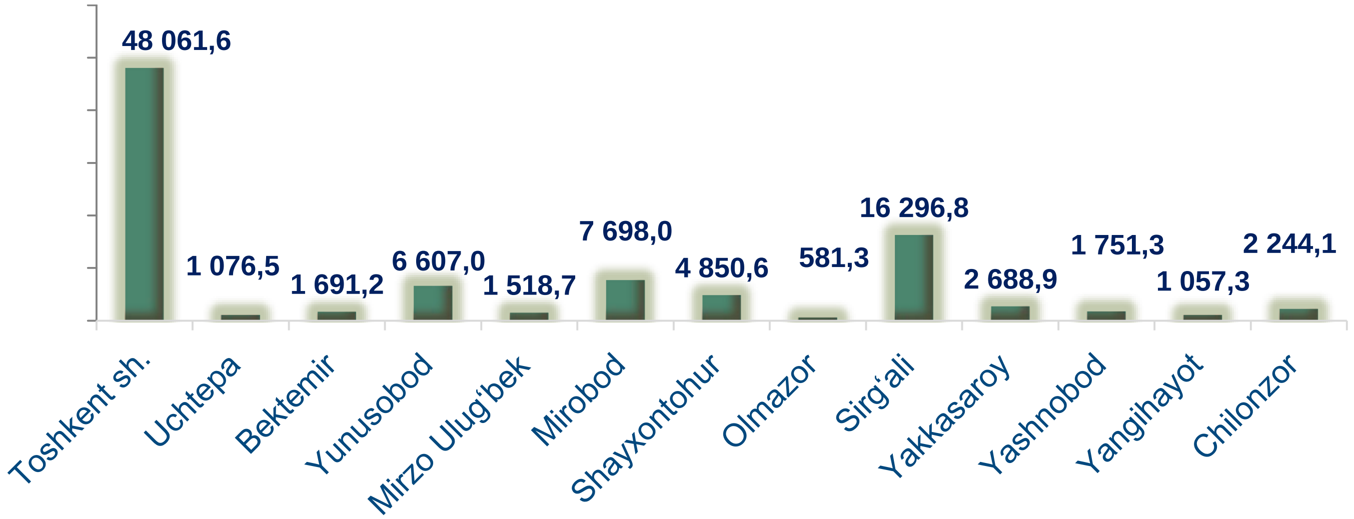

2024- yilning yanvar- oktabr oylarida avtotransport vositalari va ularning ehtiyot qismlari ulgurji va chakana savdo aylanmasi (*motorli transport vositalarini ta’mirlash va texnik xizmat ko‘rsatishdan tashqari)* 48 061,6 mlrd. so‘mni tashkil etdi va o‘tgan yilning mos davriga nisbatan 36,5 % ga oshdi. Shuningdek, yirik korxonalar savdo hajmi 15 960,1 mlrd. so‘m (o‘sish sur’ati – 146,9 %), kichik biznes va xususiy tadbirkorlik subyetklari savdo hajmi – 32 101,5 mlrd. so‘mni (o‘sish sur’ati – 131,9 %) tashkil qildi.

Avtotransport vositalari va ularning ehtiyot qismlari ulgurji va chakana savdo aylanmasi os‘ish sur’ati, *foizda*

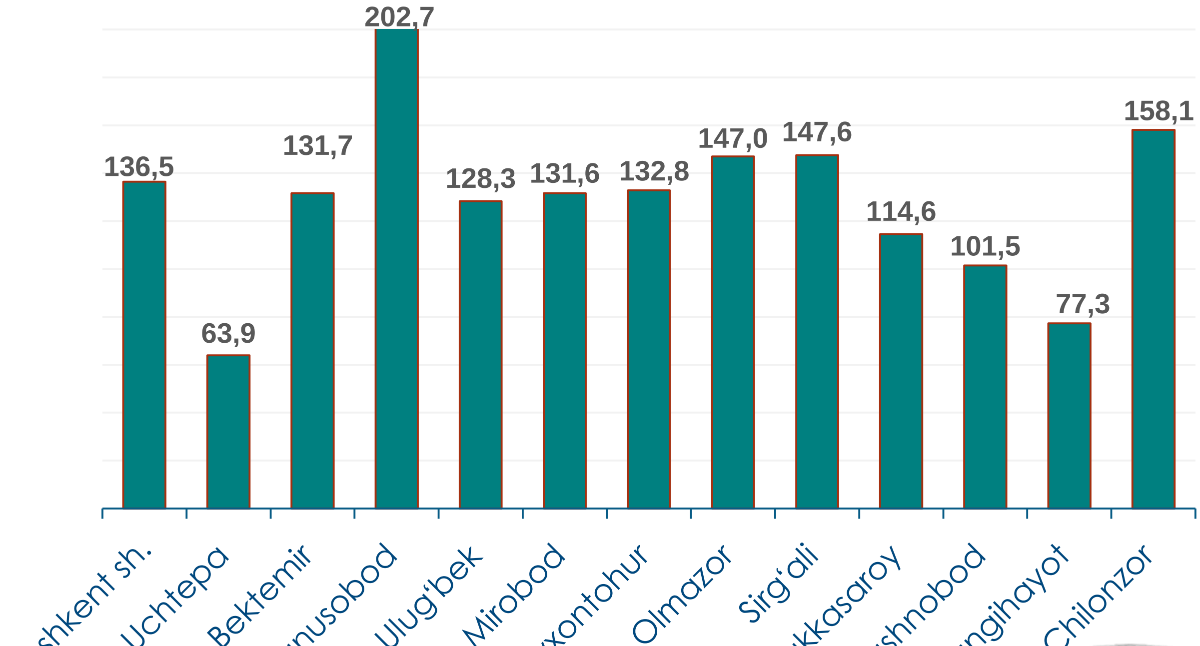

Ulgurji savdo tovar aylanmasi – qayta sotish maqsadida sotib olingan va tadbirkorlik faoliyatida foydalanish yoki oʻz foydalanishi (qayta ishlash) uchun uchinchi tomon tashkilotlari va yakka tartibdagi tadbirkorlarga oʻzgartirmagan holda joʻnatilgan tovarlarning ushbu tovarlar uchun haq toʻlanadigan yoki toʻlanmaganligidan qatʼiy nazar qiymati.

Hududlar kesimida ulgurji savdo tovar aylanmasi hajmi,
mlrd. soʻmda

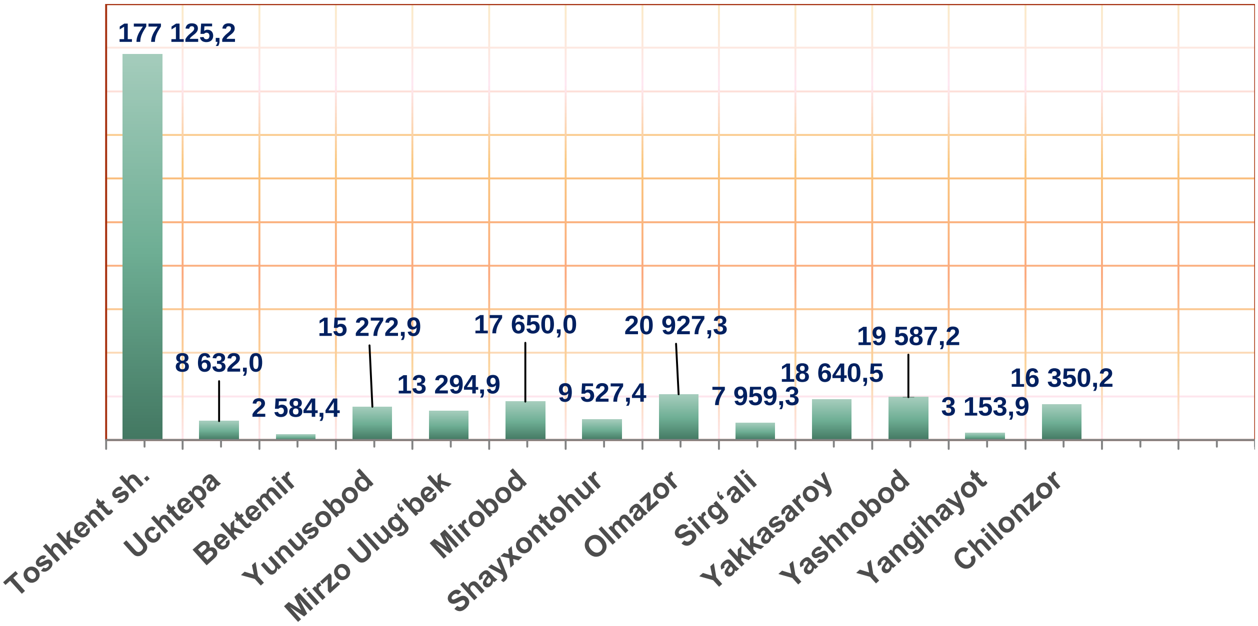

Toshkent shahari boʻyicha 2024- yilning yanvar- oktabr oylarida ulgurji savdo tovar aylanmasi 177 125,2 mlrd. soʻmni tashkil etib, 2023- yilning mos davriga nisbatan 8,4 % ga oʻsdi.

Savdo aylanmasi va ulushi

34,3 % — 60 836,9 mlrd. soʻm — Yirik korxonalar

65,7 % — 116 288,3 mlrd. soʻm — Mikrofirma va kichik korxonalar

Kichik biznes subyektlarining ulgurji savdo aylanmasidagi ulushi statistik hisoblarga qaraganda 116 288,3 mlrd. soʻmni tashkil qilib, 2023- yilning mos davriga nisbatan 107,5 % ga toʻgʻri keldi. Toshkent shaharida ushbu sektorning ulgurji savdo hajmidagi ulushi 65,7 % ni tashkil qildi.

Ulgurji savdo aylanmasi hajmi va o‘sish sur’atlari
(2024- yil yanvar- oktabr)

	Jami mlrd. so‘m	2023- yil yanvar- oktabr oylariga nisbatan, *foizda*
Toshkent shahri	**177 125,2**	**108,4**
tumanlar:		
Uchtepa	8632,0	116,6
Bektemir	2584,4	128,9
Yunusobod	15272,9	106,6
Mirzo Ulug‘bek	13294,9	111,3
Mirobod	17650,0	108,8
Shayxontohur	9527,4	104,1
Olmazor	20927,3	109,3
Sirg‘ali	7959,3	104,5
Yakkasaroy	18640,5	110,2
Yashnobod	19587,2	105,3
Yangihayot	3153,9	111,3
Chilonzor	16350,2	103,8

2024- yil 1-noyabr holatiga ulgurji savdo sohasida faoliyat ko‘rsatayotgan tijorat korxonalari soni 17 213 tani tashkil etib, shundan, faoliyat ko‘rsatayotgan yirik korxonalar soni 258 tani, kichik korxona va mikrofirmalar soni 16 955 tani tashkil qildi.

Ulgurji savdo tovar aylanmasida yuqori o‘sish sur’atlariga ega eng yirik korxonalar Bektemir (128,9 %), Uchtepa (116,6 %.) va Mirzo Ulug‘bek (111,3 %) tumanlarida kuzatildi.